
9 februari 2016
Corr.nr. 2016-08164, PPM
Zaaknr. 612725

Nummer 15/2016

Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen ter vaststelling van het programma energietransitie 2016-2019.

1. Samenvatting

Met het programma energietransitie willen wij een substantiële bijdrage leveren aan de energietransitie en laten zien wat er gebeurt en wat er kan. De uitvoering hiervan willen wij samen met anderen oppakken. Wij zien een actieve houding bij overheden, instellingen, bedrijven en bewoners en verwachten dat zijn dan hun steentje bijdragen aan dit programma. Participatie en draagvlak voor de energietransitie is essentieel om voor projecten in het hier en nu maar ook op de langere termijn resultaten te kunnen behalen.

In deze voordracht blikken wij kort terug op het voorgaande programma en gaan wij nader in op doelstellingen en uitgangspunten van het nieuwe programma. Daarna geven wij aan de hand van drie actielijnen weer hoe wij de uitvoering vorm willen geven.

Wij geven met het programma energietransitie invulling aan onze ambities op het gebied van energie en denken dat wij adequaat antwoord geven op de vraagstukken die op energiegebied op ons afkomen. Er is een nauwe relatie met andere beleidsterreinen zoals economie en leefbaarheid.

2. Doel en wettelijke grondslag

Het huidige programma Energie 2012-2015 krijgt een opvolger in het Programma energietransitie 2016-2019. De uitvoering van een energieprogramma is hoofdzakelijk een autonome taak. De afspraken in het Nationaal Energieakkoord en de noordelijke afspraken die wij hebben gemaakt in de vorm van Switch vormen de basis voor dit programma. Deze elementen en onze ambities zoals verwoord in ons collegeprogramma hebben wij uitgewerkt in het programma energietransitie dat de kaders biedt voor de uitvoering. Wettelijke taken die in dit programma zijn beschreven hebben wij op het gebied van Ruimtelijke Ordening (ruimtelijke inpassing van duurzame energie) en milieubeleid (vergunningverlening en handhaving bij bedrijven). De taken staan beschreven in de (ontwerp) Omgevingsvisie. In het programma geven wij tevens aan via welke beleidsterreinen wij nog bijdrage aan onze doelen voor energietransitie.

In het Programma stellen wij de volgende doelen voor die wij met onze uitvoering nastreven: Als wij dit vertalen naar doelen op de korte en lange termijn ziet dat er als volgt uit:

- 2020 21% van onze energievoorziening duurzaam
- 2035 60% van onze energievoorziening duurzaam
- 2050 100% van onze energievoorziening duurzaam

Daarnaast verbinden wij ons aan de nationale doelstelling van 1,5% energiebesparing per jaar. De doelstelling van 21% duurzame energie in 2020 is in noordelijke samenwerking afgesproken (SWITCH).

Er is een verschil tussen de omvang van de doelen die wij nastreven en de door ons beschreven activiteiten en resultaten in dit programma. Dat heeft te maken met onze rol. Energietransitie is iets van ons allemaal. Elke burger, elk bedrijf en elke organisatie levert een bijdrage aan de transitie en het behalen van de doelen. Onze rol is op enkele terreinen zeer wezenlijk, maar op andere terreinen beperkt. Om die reden hebben wij een duidelijke focus aangebracht. Daarbij hebben nog

enkele andere criteria (zoals de maatschappelijke inbedding, leefbaarheid) een rol gespeeld bij het bepalen van onze inzet.

3. Procesbeschrijving en planning

Met ons collegeprogramma hebben wij aangegeven fors in te willen zetten op energietransitie. U heeft ingestemd met de begroting 2016, waarin voor dit onderdeel middelen zijn gereserveerd. Vanaf de zomer van 2015 zijn wij aan de slag gegaan met het uitwerken van dit programma. Op 25 november 2015 hebben wij een informele consultatie gehad met de commissie Mobiliteit, economie en energie op basis van de hoofdlijnen van het programma. De hoofdpunten uit die consultatie zijn teruggekoppeld in de formele commissievergadering diezelfde dag. U vindt deze hoofdpunten terug bij onderdeel 6 van deze voordracht.

Wij kiezen ervoor om u het programma energietransitie in één keer aan te bieden. In eerste instantie waren we voornemens u eerst een startnotitie voor te leggen. Wij vinden echter dat de kaders een onlosmakelijk onderdeel uitmaken van dit programma. Bovendien waren al ver gevorderd met de uitwerking van het programma zelf. Het programma als geheel geeft in samenhang weer (1) waarom wij een energieprogramma hebben, (2) wat de doelen zijn en (3) welke activiteiten wij willen uitvoeren en welke resultaten wij daarmee willen behalen.

Met uw instemming op dit programma kunnen wij direct de uitvoering ter hand nemen. Wij zullen u jaarlijks informeren over de voortgang.

4. Begroting

De kosten die met dit besluit aan de orde zijn bedragen circa € 6,1 miljoen. Deze kosten kunnen voor een bedrag van ca. € 5,5 miljoen gedekt worden uit de begroting 2016-2019 voor het thema Energie en Klimaat beschikbare middelen. Bij de vaststelling van de begroting 2016 zijn wij uitgegaan van beschikbare middelen van € 6 miljoen. Dit is nu minder geworden, omdat een deel van deze beschikbare middelen benodigd waren voor het uitvoeren voor energie gerelateerde activiteiten die geen onderdeel zijn van het energieprogramma. Voor het dekken van deze € 600.000,-- stellen wij het volgende voor:

- 1) Een bedrag van € 312.000,-- via voorbeslag Voorjaarsnota 2016 te dekken uit de Algemene Middelen en dit te verwerken bij de Voorjaarsnota 2016.
- 2) Een bedrag van € 288.000,-- vooruitlopend op de bestemming van het rekeningresultaat 2015 te bestemmen voor het programma energietransitie. Het gaat in dit verband om restant middelen van het oude energieprogramma.

Voor lokale energie-initiatieven in het aardbevingsgebied komt via de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) maximaal € 5 miljoen beschikbaar. Hiervoor is de NCG voornemens een programma aan ons over te dragen, dat is gericht op het stimuleren van lokale energie initiatieven. De bedoeling is dat wij dit programma uitvoeren en waar mogelijk in samenhang brengen met ons eigen beleid. De bijbehorende middelen vallen vanwege deze samenhang onder het programma energietransitie 2016-2019, maar blijven separaat inzichtelijk, omdat hierover gerapporteerd moet worden aan de NCG. Dit programma viel tot voor kort onder de Dialoogtafel.

Het revolverende Energiefonds waarvoor in de begroting € 10 miljoen is voorzien als onderdeel van het Maatschappelijk Investeringsfonds, wordt op dit moment uitgewerkt en zal in een separaat voorstel aan u worden voorgelegd. Het Energiefonds wordt revolverend ingezet en zal zo worden uitgewerkt dat dit het programma zo goed mogelijk ondersteund.

In januari 2013 heeft het IPO met het Rijk afgesproken dat de provincies de regie op zich nemen bij de aanwijzing van gebieden voor de taakstelling van 6.000 MW opgesteld vermogen aan windenergie op land in 2020. Om tot het totaal van 6.000 MW te komen hebben alle provincies een verhoogde taakstelling op zich genomen. Er is om deze reden in december 2012 besloten de taakstelling van tenminste 750 MW (POP 2009-2013) te verhogen naar 855,5 MW. In de jaren 2014 tot en met 2018 is voor de windopgave een bedrag van in totaal € 1.800.700,-- beschikbaar gesteld.

5. Inspraak/participatie

Het programma energietransitie 2016-2019 is tot stand gekomen met behulp van input van diverse stakeholders. Een expertsessie, een sessie met de wethouders van gemeenten en gesprekken met zowel grotere bedrijven als (kennis)instellingen, waterschappen, stichtingen en coöperaties waren onderdeel van het proces. Formele inspraak is niet van toepassing.

6. Nadere toelichting

Voordat wij ingaan op het nieuwe programma blikken we kort terug op het voorgaande programma. Hieronder vindt u de hoofdlijnen van onze bevindingen ten aanzien van de uitvoering van het Programma Energie 2012-2015.

- *Lessen uit het voorgaande programma*

Succesvolle onderdelen uit het vorige programma

De afgelopen jaren is de productie van duurzame energie toegenomen, waarbij de grootste bijdrage van wind (38,1%) en biomassa (59,6%) is gekomen. Daarnaast hebben wij een toename van zonnepanelen op daken gezien, waarbij overigens de regeling waardevermeerdering een grote rol heeft gespeeld (die geen onderdeel uitmaakte van het Energieprogramma). En wij zien een toename van lokale energie initiatieven bijvoorbeeld in de vorm van coöperaties.

Er is fors inzet gepleegd op de totstandkoming van de Energy Academy Europe en het Energy College. Doorontwikkeling ligt nu meer bij de primaire partners. Onze inzet kan zich nu meer richten op het goed profiteren van de aanwezige kennis en het verbinden van deze kennis aan de ontwikkelingen in Groningen.

De samenwerking met Niedersachsen is de afgelopen jaren uitgebreid. Er zijn meer gezamenlijke projecten uitgevoerd. En ook de gezamenlijk profilering in Brussel heeft een goede start gehad met het bezoek van EU-commissaris energie Sefčovič aan de regio. Deze samenwerking zetten wij voort.

Minder succesvolle onderdelen

Ingewikkelder ligt het bij de inzet die de afgelopen jaren is gepleegd op *duurzame mobiliteit met het Voertuigenplan* en *transportbrandstoffen*. Wij zien dat daar positieve ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, maar het lukt niet een doorbraak te realiseren. Businesscases zijn niet haalbaar. Subsidieregelingen hebben hun effect, maar het effect stopt zodra de regeling stopt. Dit is op de langere termijn voor ons niet een houdbare koers. Wij hebben er voor gekozen de inzet op duurzame mobiliteit en transportbrandstoffen te concentreren daar waar wij invloed hebben, bijvoorbeeld in ons eigen wagenpark en in OV concessies. U vindt dit onderwerp maar beperkt terug in ons programma.

Bij energie in de *gebouwde omgeving* moet ook worden geconstateerd dat het creëren van een zelfstandige markt moeizaam verloopt. De afgelopen jaren is de bewoner maximaal ontzorgd met leningen, subsidies, loketten, samenwerkende marktpartijen voor een gebundeld aanbod, lokale markten met behulp van gemeenten, etc. Wij gaan ons focussen op de koppeling met de versterkingsopgave de komende jaren. Daar is nog forse inzet nodig en daar is ook kans op een doorbraak voor een markt voor energiemaatregelen bij woningen. Die ontwikkeling is op termijn profijtelijk voor de gehele regio.

Kwalitatieve lessen

Daarnaast is er een aantal meer kwalitatieve lessen te trekken uit vorige programma's. Deze benoemen we kort.

- Lange termijn doelstellingen zijn belangrijk, maar we zullen flexibel in moeten kunnen spelen op maatschappelijke en economische veranderingen. Voorgenomen activiteiten blijken soms bijvoorbeeld naar verloop van tijd niet meer economisch haalbaar, of draagvlak valt weg. Dat maakt dat wij van koers moeten kunnen veranderen.
- Energietransitie is een brede opgave die veel onderwerpen raakt. Maar wij kunnen niet alles, het is van belang meer focus aan te brengen en daar in te zetten waar we resultaten kunnen bereiken. Commitment en mee-investering van andere partijen is daarbij essentieel.
- Laten zien wat kan is belangrijker dan het vastleggen van hogere ambities.
- Sleutelrollen voor de provincie liggen bij het opdrachtgeverschap aan de Omgevingsdienst Groningen in verband met handhaving van energiebesparingsmaatregelen bij bedrijven en bij het scheppen van ruimte voor duurzame energie.

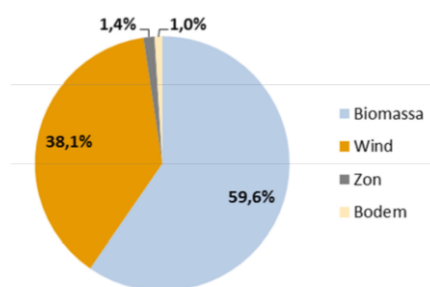
De Energiemonitor 2015 is nog niet beschikbaar. Wij kunnen geen exacte conclusies trekken over de toename van de hoeveelheid opgewekte energie in de programmaperiode 2012-2015. De meest recente data zijn van 2013.

- Waar staan wij nu?

In 2013 was het aandeel duurzaam opgewekte energie in de provincie Groningen 11%. Landelijk bedroeg het aandeel duurzaam opgewekte energie 5,6% in 2014.

Het grootste aandeel van de in Groningen opgewekte energie wordt geleverd door grootschalige biomassa-initiatieven en windenergie. Ook richting 2020 is van deze bronnen de grootste bijdrage te verwachten. Zonne-energie en warmtenetten nemen in aandeel toe. Als het gaat om energiebesparing dan is de energie-intensieve

industrie een belangrijke doelgroep omdat deze vanzelfsprekend een grootverbruiker is, gevolgd door overige bedrijven en instellingen en op een derde plek huishoudens. In bijlage 2 van het programma is meer informatie over het verbruik en de duurzame opwekking in de provincie Groningen opgenomen en ziet u ook hoe verschillende zaken zich tot elkaar verhouden. Duidelijk is dat duurzame energie opwekking steeds meer een ruimtelijk inpassingsvraagstuk met zich meebrengt, die in balans moet worden gebracht met andere activiteiten die ruimte vragen en aanwezige landschappelijke kwaliteiten.

Input vanuit de commissie Mobiliteit, Economie en Energie

Wij hebben u geconsulteerd op basis van de eerste contouren van het programma. U heeft ons een aantal ingrediënten meegegeven die wij hebben verwerkt in het programma. Deze zijn:

- Een integrale aanpak op basis van lange termijn doelen is belangrijk. Leg met het programma een basis voor langere termijn energietransitie beleid dat verder reikt dan de 4 jaren van een college programma.
- Heb oog voor ruimtelijke inpassing.
- Steun voor lokale initiatieven is belangrijk.

Laat energie onderdeel zijn van integraal beleid (bijvoorbeeld relatie met Omgevingsvisie) Maak onderscheid in doelstellingen. De energie- en CO₂ -impact van grootschalige veranderingen (kolencentrales, maatregelen in de energie-intensieve industrie) staan niet in verhouding tot de inzet op lokale energie initiatieven.

- **Waarom een programma energietransitie?**

Wij noemen dit programma het programma energietransitie. Wij kiezen bewust niet voor de titel programma energie, omdat wij hiermee duidelijk willen maken met dit programma alleen in te zetten op duurzame vormen van energieopwekking. En natuurlijk ook om aan te geven dat wij geen programma hebben dat zich richt op niet-duurzame (dus fossiele) energie. Wij hebben drie belangrijke redenen waarom wij een nieuw programma hebben opgesteld.

1) Klimaatverandering

Verandering van het klimaat is een groot, urgent en mondiaal vraagstuk dat iedereen raakt en dus ook onze provincie. Het is de eerste en belangrijkste reden waarom wij dit programma Energietransitie hebben opgesteld. Onze provincie ligt voor een groot deel onder zeeniveau. Dat maakt ons kwetsbaar. Als provincie richten wij ons zowel op het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering (adaptatie), bijvoorbeeld met het Deltaprogramma, als op het tegengaan van de oorzaken ervan (mitigatie). Ook hier gaat het om vraagstukken die breder zijn dan energie. Denk aan waterveiligheid, ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling. Dit programma gaat primair over mitigatie. Wij willen bijdragen aan de nationale (en daarmee aan de Europese en mondiale) klimaatdoelstellingen door de energievraag terug te dringen en aan de resterende vraag zoveel mogelijk duurzaam te voldoen.

2) Ruimte geven aan duurzame energie en sturen op besparing

De provincie heeft kerntaken op het gebied van energie. Zo is ruimte nodig om duurzame energie op te wekken. Ruimtelijke ordening is zo'n kerntaak van de provincie. Wij bieden duurzame energie in de eerste plaats zo veel mogelijk ruimte binnen bestaande bestemmingen en in combinatie met bestaande functies (zoals gebouwen). Maar daarmee halen wij de doelstellingen voor de langere termijn niet. Wij zullen meer ruimte moeten bieden voor duurzame energie in onze provincie. Daarbij laten wij ons leiden door wat wij geleerd hebben van de processen in de afgelopen periode en ook uit andere regio's. De

belangrijkste les is wat ons betreft dat mensen de ruimte krijgen om mee te denken, mee te praten en mee te doen. Daarom starten wij, samen met onze inwoners, met gemeenten en alle andere partijen die zich willen inzetten voor duurzame energie, een traject om in beeld te brengen waar en onder welke voorwaarden wij duurzame energie ruimte kunnen bieden. Een andere belangrijke taak van de provincie is het handhaven van energiebesparingsdoelen bij bedrijven. Ook hier gaan wij, in samenwerking met de Omgevingsdienst, in deze collegeperiode werk van maken.

- 3) Economische betekenis: Energyport - energieregio - Energy Valley
Tot slot biedt energietransitie kansen voor een regio die van oudsher verbonden is met energie en veel banen heeft in die sector. In 2013 telde de energiesector in de provincie Groningen 935 vestigingen en 8.650 banen (Bron: Energiemonitor 2014). Grotendeels gerelateerd aan fossiele energiebronnen. Daarmee is het voor ons een noodzaak, een kans en tegelijkertijd ook een verplichting om vaart te maken met de transitie in onze provincie. Al meer dan 60 jaar is Groningen de gasregio van Nederland. Onze economie en veel van onze banen zijn verbonden met energie. De noodzaak om in onze regio werk te maken van de transitie is daarmee van grote economische betekenis. Het is dé manier om duurzame banen te creëren. Wij lopen, onder andere als onderdeel van Energy Valley, zichtbaar voorop met kennis en infrastructuur op het gebied energietransitie. Nationaal en internationaal nemen wij een belangrijke positie in, met name door onze energiekennis (Energy Academy Europe), internationale energieverbindingen en onze aan energie gerelateerde bedrijvigheid. Maar de energiesector is in verandering. Door de overgang naar duurzame bronnen, maar ook vanwege de gevolgen van gaswinning en de discussie rondom draagvlak voor (fossiele én duurzame) energie. Wij willen de afhankelijkheid van aardgas afbouwen. Daarom willen wij met dit programma de koers in onze provincie veranderen en werken aan een duurzame energievoorziening die op steun en betrokkenheid kan rekenen van onze inwoners.

Programma energietransitie = Versnellen van de energietransitie

Met dit programma spreken wij een hoge ambitie uit. Een ambitie die past bij de energieregio, bij de noodzaak voor de transitie en de kansen die wij voor Groningen hierin zien. In ons Collegeakkoord 2015-2019 'Vol Vertrouwen' van de provincie Groningen hebben wij dit als volgt geformuleerd:

"De provincie moet een forse bijdrage leveren aan de energietransitie"

Het tempo van energie besparen en de groei van de hoeveelheid duurzame energie in heel Nederland - en ook in onze provincie - vraagt om een versnelling. De doelstelling van 2020 (zie onder) wordt niet gehaald zonder aanvullende inzet van vele partijen.

Als wij dit vertalen naar doelen op de korte en lange termijn ziet dat er als volgt uit:

- 2020 21% van onze energievoorziening duurzaam
- 2035 60% van onze energievoorziening duurzaam
- 2050 100% van onze energievoorziening duurzaam

Daarnaast verbinden wij ons aan de nationale doelstelling van 1,5% energiebesparing per jaar. Voor waar wij als provincie direct aan zet zijn streven wij naar energieneutraliteit in 2035. Dat geldt voor datgene waar we direct invloed op hebben als provincie, als gevolg van eigendom (onze eigen gebouwen en ons wagenpark) of inkoop (inclusief concessies en aanbestedingen en als launching customer) .

Gezien de looptijd van dit programma ligt de primaire focus op de 2020-doelstellingen. Maar de doelen op langere termijn vragen ook deze collegeperiode al om inzet. Immers de voorbereiding en (door)looptijd van energieprojecten is vaak lang en bijvoorbeeld de ruimte die nodig is in de jaren na 2020 moet je voor die tijd al kunnen bieden.

Wij richten ons met dit programma alleen nog maar op de ontwikkeling van duurzame energie, energiebesparing en het 'nieuwe energiesysteem', waarin ook opslag van energie belangrijk wordt.

Ruimte en draagvlak

Als het gaat om de doelstelling voor 2020 dan is in grote lijnen helder wat nodig is en welke fysieke impact dit zal hebben. Met name de grootschalige opwekking van duurzame energie, zoals in de

vorm van wind (38%) en met behulp van biomassa (42%), zal in deze periode belangrijk zijn om de doelen te behalen. We zetten echter ook in op professionalisering van lokale initiatieven. Dat zal leiden tot duurzame energie projecten waarvoor ook ruimte beschikbaar moet zijn. Wij zullen met gemeenten, bewoners en met anderen, samen verkennen welke ruimte er is voor méér duurzame energie. Dat gaat over zowel fysieke ruimte als maatschappelijke ruimte (draagvlak). Onze insteek daarbij zal zijn meer ruimte te maken voor duurzame energie.

In dit traject zullen wij ook de langere termijn doelstellingen inkleuren: hoe ziet 60% duurzame energie in 2035 er eigenlijk uit, wat betekent dat en wat moet daarvoor gebeuren? Op de langere termijn gaat het ook om de echte verandering van het systeem: fysiek, sociaal, maatschappelijk en juridisch. Dat betekent, andere eigendomsvormen, andere spelregels, andere financiële prikkels, een andere blik op ruimte voor duurzame energie en een grotere rol voor de burger, als producent en consument van duurzame energie. Voor het daadwerkelijk doorvoeren van deze veranderingen hebben we het Rijk en de EU hard nodig. Wij zullen dit waar mogelijk agenderen. De inzet rondom de EnergieUnie kan daarbij goed helpen.

Focus en criteria

Hoe graag wij ook zouden willen, wij kunnen niet alles doen. Wij doen liever een aantal dingen goed, dan veel dingen half. Wij hebben dit programma uitgewerkt op basis van onze ambities, het energieprofiel van de provincie Groningen, het gesprek met uw Statencommissie, de evaluatie van het huidige programma en met behulp van input van gemeenten, instellingen, bedrijven en organisaties. Voor het komen tot de focus hebben wij de volgende criteria gehanteerd:

- Verwacht rendement in besparing of opgewekte energie
- Mate van invloed van de provincie
- Is er draagvlak voor, dan wel draagt het bij aan draagvlak
- Is het op lange termijn houdbaar en/of creëert het mogelijkheden voor de toekomst

Vanzelfsprekend sluiten wij met dit programma aan bij de Omgevingsvisie en zoeken wij zoveel mogelijk synergie met bijvoorbeeld de programma's rondom leefbaarheid, economie en arbeidsmarkt. Andersom zal ook vanuit vele andere programma's invulling gegeven worden aan de energietransitie.

Programma energietransitie uitgewerkt in drie actielijnen

Het programma is uitgewerkt in een drietal programmaliijnen. In het programma is vervolgens ook uitgewerkt wat de beoogde resultaten zijn en welke inspanning daarbij voorzien is. De drie lijnen zijn:

1. Energiebesparing

Er is met name veel winst te boeken met efficiëntie verbetering in de energie-intensieve industrie en bij bedrijven en instellingen, omdat deze sector de meeste energie verbruikt. Het gaat hierbij vrijwel altijd om een warmtevraag. De gebouwde omgeving volgt daarna. Onze inzet met betrekking tot de gebouwde omgeving zal zich vanwege de enorme versterkingsopgave primair richten op het aardbevingsgebied. Hierbij zetten wij er op in dat de ontwikkelde concepten ook bruikbaar zijn buiten het aardbevingsgebied.

2. Duurzame energie

Grootschalige wind- en biomassa-initiatieven spelen hier tot 2020 de grootste rol. Commerciële zonneweides volgen daarna, evenals warmtenetten en geothermie. Lokale initiatieven spelen een belangrijke rol in de langere termijn transitie en maatschappelijk draagvlak voor duurzaamheid in het hier en nu en vragen daarom ook ondersteuning.

In het aardbevingsgebied komen met name maatregelen voor woningen en lokale initiatieven terug en komen beide sporen (energiebesparing en duurzame energie) samen. In het programma besteden we hier expliciet aandacht aan.

3. Energiesysteem 2.0

De transitie naar een duurzame energievoorziening heeft grote gevolgen voor het huidige energiesysteem. Een grote opgave daarbij is om vraag en aanbod bij groeiend gebruik van moeilijk voorspelbare energiebronnen, zoals zon en wind, goed op elkaar af te stemmen. Dit vraagt innovatie op het gebied van buffering en opslag van energie, infrastructuur en ICT. Dit 'energiesysteem van de toekomst' noemen we ook wel energiesysteem 2.0.

Partners als de Energy Academy Europe en het Energy College spelen bij deze ontwikkeling een belangrijke rol. Deels gaat het in deze actielijn om pilots en deels om het lobbyen voor bijvoorbeeld experimenteeruimte. Met projecten op dit gebied geven wij invulling aan het beeld van de regio als Energyport.

Energie als integraal thema

Wij zien energie als integraal thema in ons gehele beleid. Dit werkt door in heel veel beleid en uitvoeringsprogramma's. In hoofdstuk 5 van het programma Energietransitie geven wij aan op welke onderwerpen energie terugkomt in de verschillende beleidsvelden en portefeuilles. In programma's, zoals leefbaarheid en economie en arbeidsmarkt, zal aangegeven worden hoe vanuit die programma's wordt bijgedragen aan energietransitie.

Bijzondere positie van het aardbevingsgebied

De omvang en complexiteit van de opgave in het aardbevingsgebied is ons allen duidelijk. Deze opgave heeft z'n oorsprong in de huidige energievoorziening. In de sprong die dit gebied zal moeten maken naar een aardbevingsbestendig en kansrijk gebied, zal de toekomstige energievoorziening zichtbaar moeten worden. Er wordt sterk ingezet op het bieden van perspectief aan deze regio. Voor ons is dit perspectief een duurzame regio.

In het meerjarenprogramma van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) is hier aandacht voor en veel partijen hechten hier waarde aan. Echter, er zal veel moeten gebeuren om de ambitie van energieneutraliteit gekoppeld aan versterking realiteit te laten worden. Een goede aanpak, inhoudelijke concepten, maar ook financiering(sconstructies) zijn cruciaal. Als het gaat om de gebouwde omgeving zal het programma Energietransitie zich primair richten op het aardbevingsgebied, gekoppeld aan de versterkingsopgave. Wij zetten er als provincie op in dat de rest van de provincie zo goed mogelijk kan profiteren van de opgedane ervaring en ontwikkelde concepten. En waar mogelijk worden instrumenten breder ingezet.

Programma Lokale Energietransitie (Dialoogtafel/NCG)

De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) heeft ons verzocht het programma Lokale Energietransitie, dat is ontwikkeld door de Dialoogtafel, te integreren in ons programma Energietransitie. Dit hebben wij toegezegd op te nemen in dit programma. Hiervoor is maximaal € 5 miljoen (2016/2019) beschikbaar. Deze middelen zijn primair beschikbaar voor de negen aardbevingsgemeenten. Vanuit het programma zullen wij een projectleider beschikbaar stellen die ook zorg draagt voor de aansluiting met de rest van de provincie. Waar mogelijk verbreden wij instrumenten vanuit het programma naar de gehele provincie. Gezien de beschikbare middelen vanuit de NCG en de binnen het programma Energietransitie beschikbare middelen, zal dit niet geheel in balans zijn. De inzet en middelen bedoeld voor dit gebied zijn aanzienlijk groter. Deze middelen die worden ingezet voor dit onderdeel zullen separaat inzichtelijk blijven omdat deze ook apart verantwoord moeten worden aan de NCG.

7. Voorstel

Wij geven met het programma energietransitie invulling aan onze ambities. Wij denken dat wij met het programma adequaat antwoord geven op de vraagstukken die op energiegebied op ons afkomen. Daarom stellen wij voor het in ontwerp bij deze voordracht gevoegde besluit vast te stellen.

Groningen, 9 februari 2016.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

M.J. van den Berg , voorzitter.

H.J. Bolding , secretaris.

Behandeld door : J.L. Stuivinga
Telefoonnummer : 050-316 4016
e-mail : j.stuivinga@provinciegroningen.nl

Bijlagen bij de voordracht: geen

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 9 februari 2016, 2016-08164, PPM;
Gelet op de autonome taak van de provincie;

Besluiten:

1. De kaders vast te stellen van het bijgevoegde programma energietransitie 2016-2019, (bestaande uit de volgende elementen:
 - a. De doelen:
 1. 21% duurzame energie in 2020;
 2. 1,5% energiebesparing per jaar tot en met 2020;
 3. 60% duurzame energie in 2035;
 4. CO2 neutraal daar waar zelf aan zet in 2035;
 5. 100% duurzame energievoorziening in 2050.
 - b. De criteria
 1. Verwacht rendement in besparing en opwekking;
 2. Mate van invloed van de provincie;
 3. Is er draagvlak voor, dan wel draagt het bij aan draagvlak;
 4. Is het op lange termijn houdbaar, dan wel creëert het mogelijkheden voor de toekomst.
 - c. De actielijnen met bijbehorende inspanning en beoogd resultaat:
 1. Energiebesparing. Met name gericht op industrie, bedrijven en instellingen en gebouwde omgeving.
 2. Duurzame energie. Met name gericht op lokale decentrale opwekking en initiatieven op het gebied van warmte, zon, nieuw gas en wind.
 3. Energiesysteem 2.0, waarbij vanuit de verschillende andere programma's en gekoppeld aan (investerings)beslissingen aangegeven wordt hoe wordt bijgedragen aan de energietransitie.
2. Gedeputeerde Staten opdracht te geven het onderdeel Lokale Energietransitie dat eerst bij de Dialoogtafel lag uit te voeren binnen het programma energietransitie 2016-2019. Daarmee een focus leggend op het aardbevingsgebied, waarbij vanuit de eigen middelen de verbreding naar de rest van de provincie zo goed mogelijk wordt gelegd.
3. Gedeputeerde Staten opdracht te geven het revolverend energiefonds uit te werken in lijn met het programma Energietransitie 2016-2019.
4. € 600.000,-- extra beschikbaar te stellen ten behoeve van het programma energietransitie en dit a) voor € 312.000,-- via voorbeslag Voorjaarsnota 2016 te dekken uit de Algemene Middelen en dit te verwerken bij de Voorjaarsnota 2016 en b) voor € 288.000,-- vooruitlopend op de bestemming van het rekeningresultaat 2015 te bestemmen voor het programma energietransitie.

5. Gedeputeerde Staten opdracht te geven het programma Energietransitie 2016-2019 uit te voeren.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.

Bijlagen bij het besluit

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Programma energietransitie 2016-2019	<i>programma</i>